Illustration: George Shaw

Har du bäver i din närhet? Här kan du läsa om vad som gäller

Bävern fäller träd och dämmer vattendrag

Bävern är vår största gnagare och arten finns spridd i hela länet. Bävern skapar förutsättningar för ökad biologisk mångfald i skogen genom att skapa våtmarker, ökad ljusinsläpp och död ved. Ibland kan den orsaka skador på gröda, skog, vatten, infrastruktur och egendom. Länsstyrelsen får ge tillstånd till skyddsjakt och rivning av bävrars boplats (hydda) eller dämmen. Men reglerna varierar beroende på när på året det gäller.

Våtmarker och död ved skapar biologisk mångfald

Att återskapa våtmarker i vårt utdikade landskap står högt på klimat- och miljöagendan för politiker och forskare. I detta avseende är bävern bäst i klassen. Bävern är i en nyckelart i skogslandskapet. Den skapar variation och livsutrymme för fisk, insekter, fladdermöss, fåglar, svamp och annan biologisk mångfald som gynnas av våtmarker, ökat ljusinsläpp och död ved – en ekosystemingengör av rang. Bäverns dämmen förhindrar dessutom översvämningar, sedimentering och näringsläckage nedströms. Anledningarna till att sträva efter samexistens med bävern är många.

Länsstyrelserna

Dämme för mat, värme och skydd under vintern

Att bygga dämmen och fälla träd hör till bäverns naturliga beteende. Lika naturligt är det för bävern att flytta vidare efter en tid när favoritträd som sälg, asp och björk på platsen är slut. Bävern dämmer för att säkerställa att insamlat vinterförråd av kvistar och grenar förvaras under vattenytan och behålls färskt samt för att säkerställa att ingången till boplatsen förblir under vattenytan. Att ingången är under vattenytan skyddar bävern mot predationer och sträng vinterkyla.

Förebyggande åtgärder

Förebygg översvämning

Ett bäverdämme byggs ofta upp snabbt igen efter rivning. För att möjliggöra ett fortsatt flöde i ett vattendrag trots dämme kan ett rör eller en gabion (stålbur) placeras i dämmet vid rivning. Det möjliggör fortsatt flöde i ett vattendrag trots aktivitet från bäver. I relation till rivning kan även du avlägsna bäverns byggmaterial samt att röja och avlägsna buskage och små träd, det förhindrar att ett dämme snabbt byggs upp igen.

Skydda träd

Det händer att bävrar fäller extra värdefulla träd eller träd på olämpliga platser, till exempel nära vägar eller byggnader. Att fel träd fälls kan förebyggas genom att markägaren sätter stålnät runt träd. Fäst ett kraftigt stålnät runt trädets stam. Se till att det täcker stammen från marken och upp till cirka en meters höjd. Fäst ihop nätet noggrant. Se till att lämna utrymme mellan nät och trädstam, så att trädet har utrymme att växa.

Möjliggör fiskvandring

Det kan även i vissa fall vara lämpligt med jackning, det vill säga att skapa ett jack i ett bäverdämme genom delvis rivning. Jackning kan tillfälligt underlätta för vandrande lekfisk på hösten. Att skapa ett jack i stället för rivning möjliggör att bävern hinner bygga upp dämmet igen lagom till vinterns kyla. Jackning kräver samma tillstånd som rivning av bäverdämmen.

Att få en bäver att avlägsna sig från sin boplats genom skrämsel är svårt.

Vilka regler gäller och när gäller de?

Du behöver tillstånd från Länsstyrelsen för att:

- Riva eller skada ett bäverdämme under perioden 1 oktober – 30 april
- Riva eller skada bäverns boplats
- Bedriva skyddsjakt 11 maj – 30 september
- Använda slagfälla vid jakt på bäver. För detta krävs även en särskild utbildning.

Länsstyrelserna

Jakt på bäver

Det är allmän jakt på bäver under tiden 1 oktober – 10 maj. Under den här tiden får jakträttsinnehavaren jaga själv eller låta någon annan jaga. En kombination av rivning av dämme och jakt kan vara effektiv på platser där dämmet orsakar problem.

Det kan vara extra svårt att bedriva eftersök på skadeskjutna bävrar, fällor kan därför i vissa fall vara en lämplig jaktmetod. För bäver finns både godkända levande fångstfällor och slagfällor. För att få använda slagfälla krävs en särskild utbildning samt tillstånd från Länsstyrelsen. Vid jakt med fälla kan man inte utesluta felfångst av utter. Länsstyrelsen är därför särskilt restriktiv till användning av slagfälla i områden där det förekommer utter

Bäver lever sina liv i familjegrupper. Föräldraparet följs åt livet ut. Bäverns ungar lämnar ofta boet efter cirka två år. Det är svårt att med säkerhet säga när årsungar självständigt klarar sig utan föräldradjuren. Bedriver du jakt efter en familjegrupp är det lämpligt att först fälla gruppens yngsta individer. För att säkerställa att alla i en familjegrupp blir fällda kan du ansöka om att förstöra bäverns boplats hos Länsstyrelsen.

Skyddsjakt

Om du behöver bedriva skyddsjakt under annan tid än den allmänna jakttiden kan Länsstyrelsen lämna tillstånd till det. Skyddsjakt efter bäver under fredningstiden innebär risk för att ungarna görs föräldralösa. En förutsättning är att jakten är nödvändig för att förhindra allvarliga skador. Det får inte heller finnas någon annan lämplig lösning. Vid en ansökan om skyddsjakt måste du som sökande därför kunna visa att ett tillstånd behövs. Läs mer på vår webbplats om vilka skäl som behöver vara uppfyllda för att få tillstånd. Använd gärna Länsstyrelsens e-tjänst om du vill ansöka om rivning av boplats, rivning av bäverdämme, skyddsjakt eller användning av slagfälla.

Foto: Ryzhkov Sergey

Länsstyrelserna